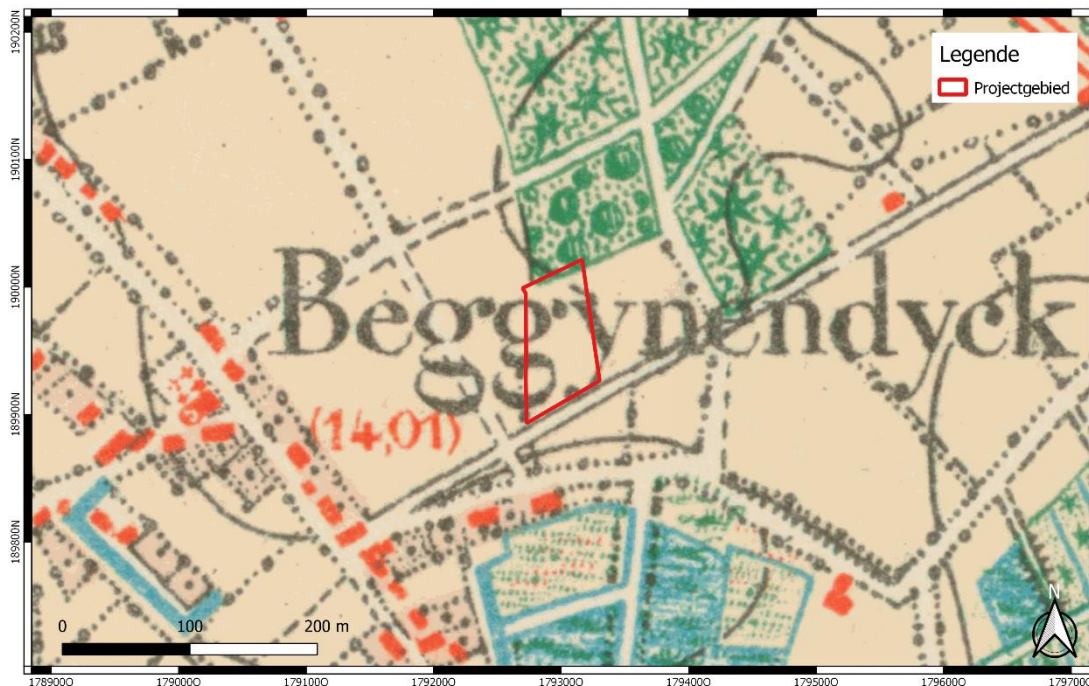

Archeologienota zonder ingreep in de bodem Begijnendijk – Kleinesteenweg

Programma van Maatregelen

Opdrachtgever :	Bouwwerken Peeters bvba
Ons kenmerk :	ORTEC2001010
Auteurs :	Ward Decramer Anne De Loof
Datum verslag :	juli 2020
Projectcode Onroerend Erfgoed:	2020G184 (bureauonderzoek)
Wettelijk depot:	D/2020/15.001/02

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de topografische kaart uit 1873 (bron: Cartesius)

Auteurs & autorisatie:

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Anne De Loof (OE/ERK/Archeoloog/2018/00203)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2020/15.001/02

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen.....	4
1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1 Administratieve gegevens	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
3 Programma van maatregelen	9
4 Ondertekening.....	9

Deel 2: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2020G184 (bureauonderzoek)
Erkend archeoloog	Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Anne De Loof (OE/ERK/Archeoloog/2018/00203)
Locatie	Provincie: Vlaams-Brabant Gemeente: Begijnendijk Adres: Kleinesteenweg 18
Kadastrale gegevens	Afdeling 1, sectie B, percelen 424H2, 424D2 en 424C2 (fig. 1.3)
Bounding Box	Punt 1: X = 179270, y = 189893 Punt 2: X = 179330, y = 190022
Oppervlakte projectgebied	5 344 m ²
Begindatum onderzoek	15 juli 2020
Einddatum onderzoek (afron- ding rapportage)	27 juli 2020
Relevante termen¹	Zandstreek; bureauonderzoek; Zuiderkempen; turfonginning.
Bebouwde zones:	Perceel 424D2 is thans bebouwd met een woonhuis. De noordelijke zone binnen perceel 424H2 was ook tot kort bebouwd met een woonhuis, maar deze werd recent afgebroken.

¹ <https://thesaurus.onroerenderfgoed.be>

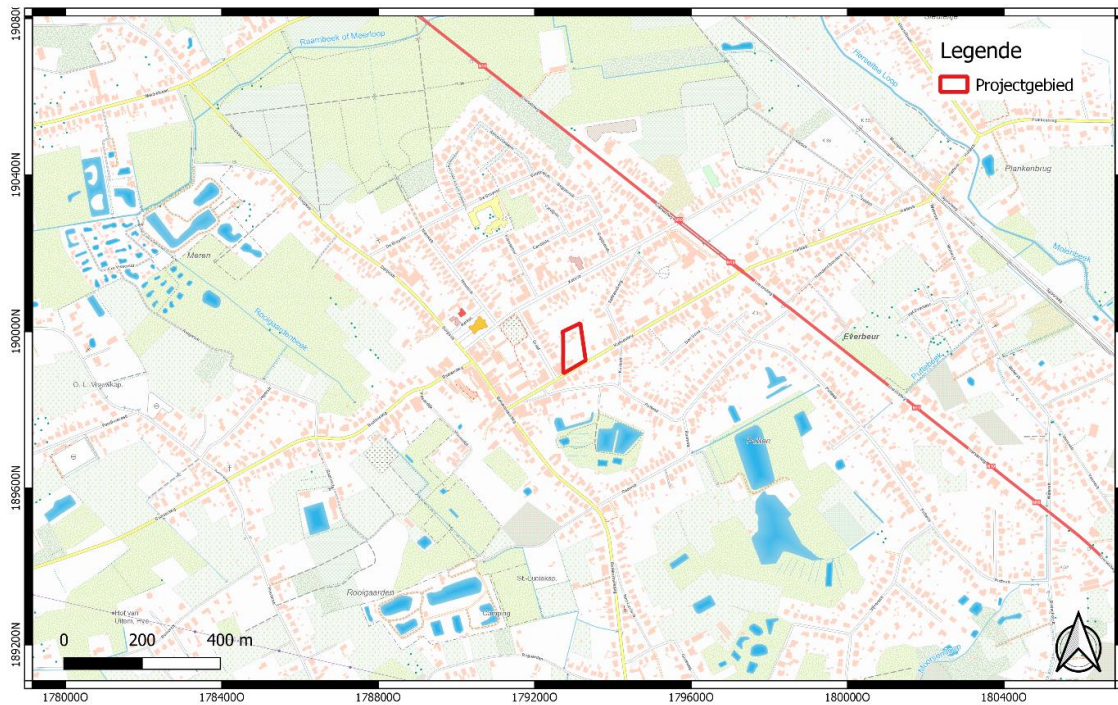

Fig. 2.1: Topografische kaart (2017) met situering van het project- en vergunningsgebied (© DOV).

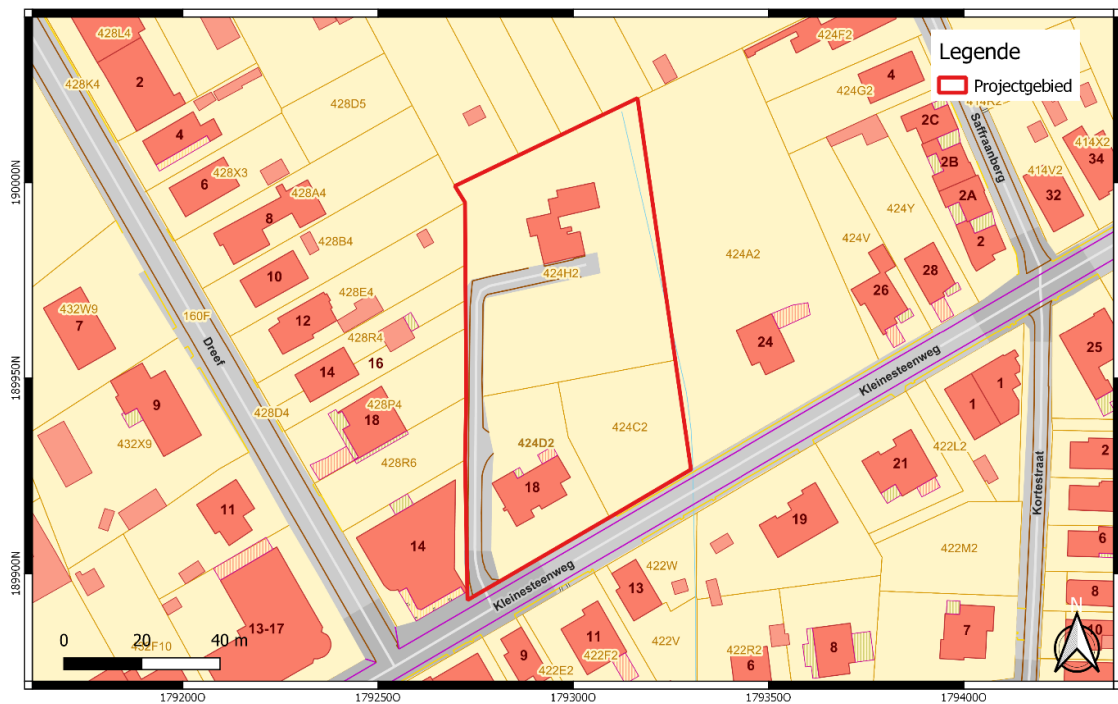

Fig. 2.2: Kadasterplan met situering van het project- en vergunningsgebied (© AGIV).

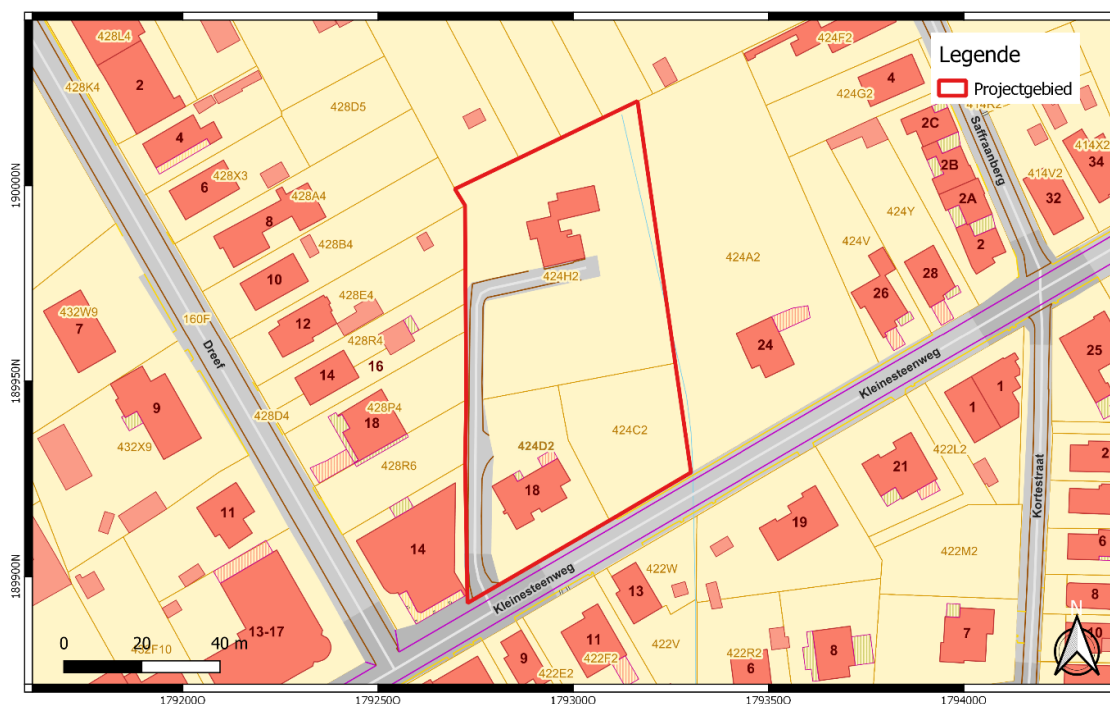

Fig. 2.3: Meest recente luchtfoto (2019) met situering van het project- en vergunningsgebied (© AGIV).

2 Gemotiveerd advies

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kan worden geconcludeerd dat het terrein een zeer laag archeologisch potentieel heeft voor kennis en/of datawinst.

Het terrein situeert zich in het dorpscentrum van Begijnendijk, dat vanaf de 18de-19de eeuw ontwikkelde tot een sterk bebouwde dorpskern. Weinig terreindelen in de omgeving van het projectgebied zijn onbebouwd of ongerept gelaten. De regio van Begijnendijk staat tevens gekend voor de historische turfontginning die zich voornamelijk ter hoogte van de moerassige beekvalleien situeerden, maar die later ook plaats vindt op de hogere landschapsdelen, zoals ter hoogte van de huidige dorpskern. De oorspronkelijke nederzetting bevond zich in Betekom. Begijnendijk is vermoedelijk in de 16de-17de eeuw verder gegroeid uit deze nederzetting.

De bodemkaart karteert enkele ontginningszones in de directe omgeving van het projectgebied die te linken zijn aan de historische turfontginning. Ook de historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw karteren dergelijke ontginningsgronden in de nabijheid van het projectgebied. Hoewel deze historische kaarten geen ontginning ter hoogte van het projectgebied karteren, zijn op het digitaal hoogtemodel en de hoogteprofielen sterke topografische anomalieën ter hoogte van de contouren van het projectgebied aanwezig en is het projectgebied *de facto* zich in een artificiële depressie gesitueerd. De kans is zeer groot dat antropogene processen hiervoor verantwoordelijk zijn geweest. Het potentieel op een gaaf geconserveerd bodemarchief neemt hierdoor althans zeer sterk af.

Uit de archeologische en historische gegevens blijkt dat er in de directe en ruimere omgeving tot op heden weinig tot geen relevante archeologische waarden werden vastgesteld. Proefsleuvenonderzoeken leverden tot op heden enkel recente kuilen en greppelsystemen op uit de 19de-20ste eeuw. Geen enkel onderzoek leverde oudere waarden op en in geen enkel geval leidde het vooronderzoek tot een opgraving door het gebrek aan kennispotentieel. De afwezigheid van relevante archeologische waarden in de

omgeving van het projectgebied en de dorpskern zijn daarom vermoedelijk te linken aan een historische realiteit waardoor er algemeen een lage archeologische aanwezigheidskans voor het projectgebied wordt opgesteld. Enerzijds is er de veronderstelling dat, door het gebrek aan oudere vondsten en sporen bij voorgaande vooronderzoeken, de omgeving van Begijnendijk pas interessant werd voor structurele menselijke occupatie in de latere historische periodes. Anderzijds zijn er bodemkundige aspecten die wijzen op een laag archeologisch potentieel. De historische turfongting heeft voor heel wat zones in de omgeving eventueel al dan niet aanwezige grondsporensites minstens gedeeltelijk vernietigd of beschadigd. Op basis van deze redenering werd een terrein ten noordoosten van het projectgebied vrijgegeven zonder vooronderzoek met ingreep in de bodem. De afwijkende topografie van het projectgebied ten aanzien van de aangrenzende percelen, zou hier mogelijks aan gelinkt kunnen worden. Daarbij komt ook nog eens de zeer sterke dorpsontwikkeling vanaf de 19de-20ste eeuw die voor een zeer hoge bebouwingsgraad gezorgd heeft.

Voorts kan op basis van de huidige terreinsituatie twee minimale verstoringszones afgebakend worden die dateren van na 1960 en losstaan van het algemeen laag archeologisch potentieel. In de zuidwestelijke zone van het projectgebied is immers een woonhuis op een talud aanwezig dat volledig onderkelderd is. Uit het terreinbezoek kan afgeleid worden dat, ondanks de ophoging, de kelder voor een verstoring van de ondergrond gezorgd heeft doordat deze tot onder het huidige maaiveld reikt. Aangrenzend is een verharde oprit/koer aanwezig. In de noordelijke zone heeft tot voor kort een tweede woonhuis gestaan, maar deze werd reeds afgebroken waarbij de funderingsplaten werden uitgegraven. Beide huizen waren verbonden met de Kleinesteenweg d.m.v. een aangelegde weg met bijhorende riolering en andere nutsleidingen. Tenslotte wordt er binnen het projectgebied en ter hoogte van de oostelijke perceelsgrens een gracht/waterloop gekarteerd die ook op terrein werd vastgesteld en die slechts dateert uit midden 20ste eeuw. De aanwezige gracht/waterloop (ca. 194 m²) en de westelijke bebouwde zone (ca. 2 415 m²) omvatten samen een areaal van 49 % van het projectgebied (5 344 m²) waar tijdens de laatste 60 jaar bodemverstoringen hebben plaats gevonden. De synthesekaart toont aan dat de zones die vanaf 1960 niet verstoord werden, geen aangesloten geheel vorm en erg versnipperd zijn. Zelfs indien er nog een bewaard bodemarchief aanwezig is (turfongting), zullen de nog resterende waarden erg versnipperd en gespreid zijn. Daarbij komt de realiteit dat er geen uitbreidingspotentieel is voor het terrein indien er waarden aanwezig zouden zijn door de dichte bebouwingsgraad. Verder vervolgonderzoek wordt ook vanuit deze optiek onnuttig geacht omwille van het beperkte en versnipperd data- en kennispotentieel.

Uit al deze argumenten, en op basis van een bijkomende kosten/batenanalyse van een archeologische prospectie hetzij enkel door proefsleuven, hetzij door proefsleuven voorafgegaan door een verkennend archeologisch booronderzoek, ten opzichte van de kans op enige vorm van kennisvermeerdering, die - door de ligging - als laag ingeschat wordt, adviseren wij om het terrein vrij te geven van verder archeologisch onderzoek (fig. 2.4 en 2.5). Het volledige projectgebied (oppervlakte 5 344 m²) kan opgenomen worden in de GGA (fig. 2.5).

Het besluit het projectgebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen. De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#). De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

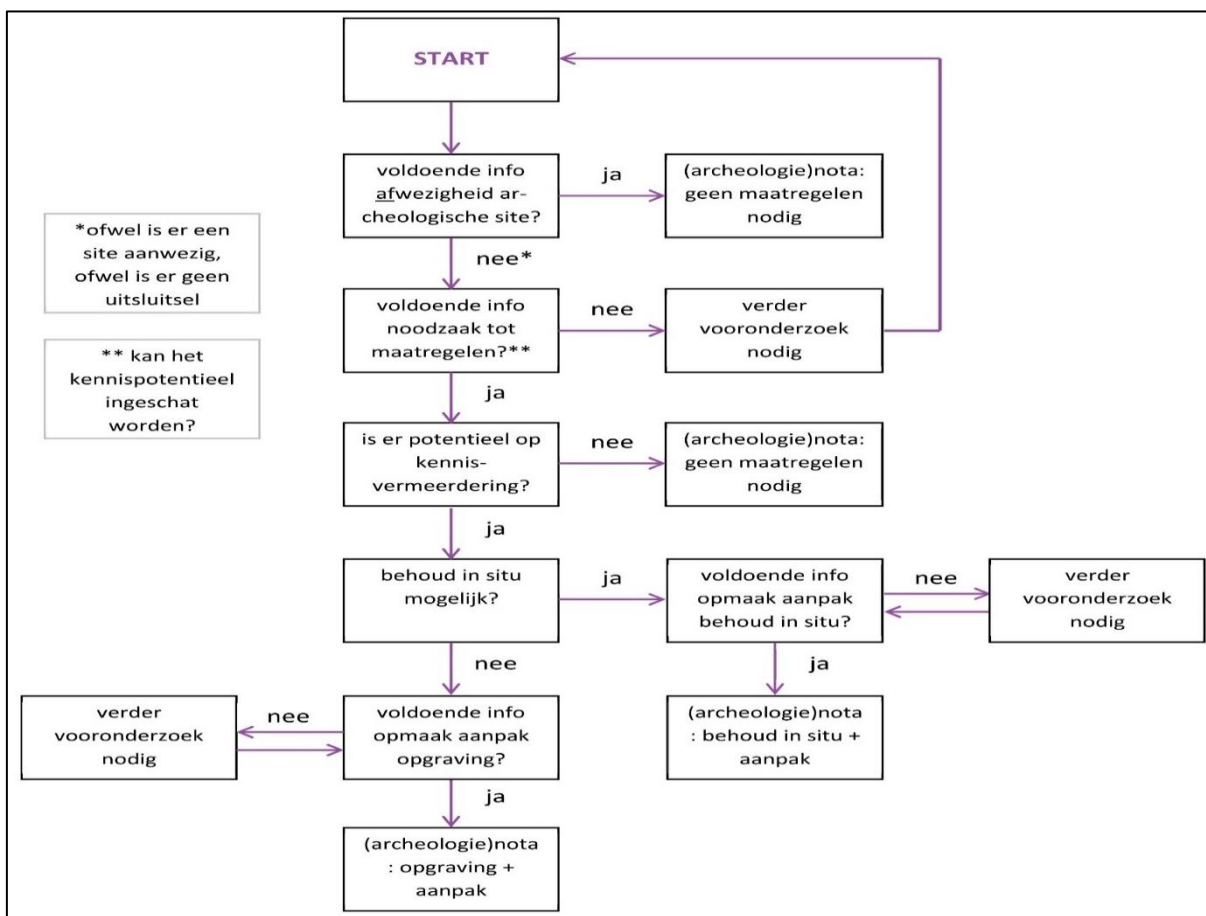

Fig. 2.4 beslissingsboom uit hoofdstuk 5.2 van de Code van Goede Praktijk (© Onroerend Erfgoed).

Fig. 2.5: Kadasterplan met afbakening van projectgebied en het gebied geen archeologie (= GGA) (© AGIV).

3 Programma van maatregelen

Vermits het projectgebied kan worden vrijgegeven zonder verder archeologisch vooronderzoek, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

4 Ondertekening

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Gedelegeerd bestuurder	Kristof Van Vooren	
Kwaliteitsverantwoordelijke	Sofie De Bel	
Business Unit Manager	Maarten Dingenen	
Auteurs	Ward Decramer / Anne De Loof	
Nagelezen en goedgekeurd door	Anne De Loof	
Erkende archeoloog	Ward Decramer	